

ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ М. І. ПИРОГОВА

**СУЧАСНІ КЛАСИФІКАЦІЇ
ТА СТАНДАРТИ ЛІКУВАННЯ
ЗАХВОРЮВАНЬ
ВНУТРІШНІХ ОРГАНІВ
НЕВІДКЛАДНІ СТАНИ
В ТЕРАПІЇ**

**АНАЛІЗИ
НОРМАТИВНІ ПОКАЗНИКИ,
ТРАКТУВАННЯ ЗМІН**

Двадцять дев'яте видання

**За редакцією професора
Ю. М. Мостового**

Вінниця

Видавець Костюшин В.В.

2023

УДК 615 (071)
С91

Рецензенти 1-го видання:

доктор медичних наук, професор **Б. М. Пухлик**,
доктор медичних наук, доцент **О. М. Кучеренко**.

Рекомендовано до друку Центральною методичною радою
Вінницького державного медичного університету імені М. І. Пирогова.
Протокол №3 від 20.01.1999 р.

Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів. Невідкладні стани в терапії. Аналізи : нормативні показники, трактування змін / За ред. проф. Ю. М. Мостового. — 29-е вид. — Вінниця : ФОП Костюшин В.В., 2023. — 800 с.

ISBN 978-617-8305-00-0

У довіднику-посібнику наводяться класифікації та стандарти лікування поширених захворювань внутрішніх органів, зразки формулювання діагнозів. Матеріал розташований за розділами: «Пulьмонологія», «Захворювання вуха, горла, носа», «Інфекційні захворювання», «Кардіологія», «Хвороби сполучної тканини», «Захворювання суглобів», «Гастроентерологія», «Нефрологія», «Гематологія», «Алергологія», «Ендокринологія», «Метаболічний синдром», «Психосоматичні розлади», «Синдром хронічної втоми», «Календар профілактичних щеплень в Україні», «Невідкладні стани в терапії», «Аналізи: нормативні показники, трактування змін».

У довідник внесено зміни відповідно до європейських узгоджувальних документів 2019 р.

УДК 615 (071)

© Ю. М. Мостовой, 1999–2023
© Вінницький державний медичний університет ім. М. І. Пирогова, 1999–2002
© Вінницький національний медичний університет імені М. І. Пирогова, 2003–2023

ISBN 978-617-8305-00-0

ЗМІСТ

Передмова (Ю. М. Мостовой)	9
Список основних скорочень	11
ПУЛЬМОНОЛОГІЯ	17
Пневмонія (Ю. М. Мостовой, Г. В. Демчук)	17
Негоспітальна пневмонія	17
Аспіраційна негоспітальна пневмонія	23
Госпітальна пневмонія	26
Бронхіальна астма (Ю. М. Мостовой, Т. В. Константинович, О. А. Довгань)	33
Хронічне обструктивне захворювання легень (Ю. М. Мостовой, Н. С. Слепченко, К. Д. Дмитрієв, А. А. Сідоров)	55
Легенева гіпертензія (Ю. М. Мостовой, Г. В. Демчук)	75
Хронічне легеневе серце (Ю. М. Мостовой, Л. В. Распутіна)	85
Тромбоемболія легеневої артерії (Ю. М. Мостовой, Н. В. Цимбалюк, Н. С. Слепченко)	95
Саркоїдоз (Ю. М. Мостовой, Т. В. Константинович)	109
Ідіопатичні інтерстиціальні пневмонії (Ю. М. Мостовой, А. В. Демчук) ..	116
Ідіопатичний легеневий фіброз	117
Ідіопатична неспецифічна інтерстиціальна пневмонія	120
Гостра інтерстиціальна пневмонія	121
Гіперсенситивний пневмоніт	122
Бронхоектатична хвороба (Т. В. Ткаченко)	123
Синдром апное-гіпопное сну (Ю. М. Мостовой, Т. В. Константинович, О. В. Бугайчук)	130
Паління (Ю. М. Мостовой, Н. С. Слепченко)	139
Захворювання плеври (Ю. М. Мостовой, Г. В. Демчук)	144
Сепсис (Ю. М. Мостовой, Г. В. Демчук)	150
Гострий бронхіт (Г. В. Демчук, О. О. Вільцянук)	157
ЗАХВОРЮВАННЯ ВУХА, ГОРЛА, НОСА	163
Гострий тонзиліфарингіт (Т. В. Ткаченко)	163
Гострий риносинусит (О. О. Вільцянук)	165
Гострий гнійний середній отит (О. О. Вільцянук)	170
ІНФЕКЦІЙНІ ЗАХВОРЮВАННЯ	174
Грип (Н. О. Пентюк)	174
Гострі респіраторні вірусні інфекції та гострі респіраторні захворювання (Н. О. Пентюк, О. О. Вільцянук)	177
ВІЛ-інфекція (Н. О. Пентюк, В. М. Моцюк)	180

КАРДІОЛОГІЯ	187
Пролапс мітрального клапана (Л. П. Солейко)	187
Захворювання аорти (Л. П. Солейко)	189
Аортити	189
Аневризми аорти	190
Розшаровуюча аневризма аорти	191
Міокардити (Л. П. Солейко)	193
Інфекційний ендокардит (Л. П. Солейко)	199
Правобічний інфекційний ендокардит	201
Перикардити (Л. П. Солейко)	203
Кардіоміопатії (Л. П. Солейко)	207
Гіпертрофічна кардіоміопатія	208
Дилатаційна кардіоміопатія	210
Аритмогенна кардіоміопатія правого шлуночка	214
Ішемічна хвороба серця (Л. П. Солейко, Л. В. Распутіна, Д. В. Діденко)	215
Стабільна ішемічна хвороба серця	216
Інфаркт міокарда	220
Аритмії серця (Л. В. Распутіна, Т. Д. Данілевич)	224
Синдром слабкості синусового вузла	227
Екстрасистолія	230
Пароксизмальні тахікардії	234
Фібриляція передсердь	248
Раптова серцева (клінічна) смерть (Т. В. Константинович)	255
Артеріальна гіпертензія (А. Г. Степанюк, О. В. Денесюк)	268
Лікування артеріальної гіпертензії у вагітних	287
Гіпертензивні кризи (А. Г. Степанюк, О. В. Денесюк)	292
Нейроциркуляторна дистонія (Л. П. Солейко)	296
Гостра серцева недостатність (Ю. М. Мостовой, Н. В. Цимбалюк, Н. С. Слепченко)	303
Хронічна серцева недостатність (О. К. Откаленко)	314
Гіпергомоцистеїнемія (Н. О. Пентюк)	327

ХВОРОБИ СПОЛУЧНОЇ ТКАНИНИ	329
Ревматична гарячка (О.К. Откаленко)	329
Набуті вади серця (Л.В. Распутіна)	332
Ревматоїдний артрит (А.Г. Степанюк, О.В. Денесюк)	338
Системний червоний вовчак (Н.С. Слепченко)	350
Феномен Рейно (Н.С. Слепченко)	355
ЗАХВОРЮВАННЯ СУГЛОБІВ	358
Остеоартроз (О.К. Откаленко, О.О. Вільцянюк)	358
Подагра (Н.С. Слепченко)	369
Реактивні артрити (Н.С. Слепченко)	378
Анкілозуючий спондилоартрит (хвороба Бехтерева) (Н.С. Слепченко)	382
Остеопороз (Н.С. Слепченко)	389
ГАСТРОЕНТЕРОЛОГІЯ	401
Пептична виразка шлунка та дванадцятипалої кишки (Г.І. Томашкевич)	401
Хронічний гастрит (Г.І. Томашкевич)	409
Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба (Г.І. Томашкевич, Т.В. Ткаченко)	416
Функціональна диспепсія (Г.І. Томашкевич)	421
Функціональні розлади біліарної системи (Г.І. Томашкевич, Т.В. Ткаченко)	424
Хронічний безкам'яний холецистит (Г.І. Томашкевич)	430
Жовчнокам'яна хвороба (Г.І. Томашкевич)	432
Хронічний гепатит (Н.О. Пентюк, Т.В. Ткаченко, В.М. Моцюк)	435
Хронічний вірусний гепатит В	436
Хронічний вірусний гепатит С	439
Аутоімунний гепатит	442
Медикаментозно-індуковане пошкодження печінки	444
Неалкогольна жирова хвороба печінки та неалкогольний стеатогепатит	449
Хвороба Вільсона (Н.О. Пентюк)	451
Алкогольна хвороба печінки (Н.О. Пентюк)	453
Цироз печінки (Н.О. Пентюк, Т.В. Ткаченко)	457
Синдром Жільбера (Н.О. Пентюк)	465
Хронічний панкреатит (Г.І. Томашкевич)	466
Синдром подразненого кишечника (Т.В. Ткаченко, Г.І. Томашкевич)	472
Хронічний коліт (Г.І. Томашкевич)	474
Запальні захворювання кишечника (Г.І. Томашкевич, Т.В. Ткаченко)	484

ХВОРОБИ СЕЧОВОЇ СИСТЕМИ	495
Гостра хвороба нирок (О. К. Откаленко)	496
Хронічна хвороба нирок (О. К. Откаленко)	502
Хронічна ниркова недостатність (О. К. Откаленко)	506
ГЕМАТОЛОГІЯ	513
Залізодефіцитна анемія (Т. В. Константинович)	513
АЛЕРГОЛОГІЯ	526
Алергічний риніт (М. В. Овчарук)	526
Поліноз (Н. С. Слепченко)	532
Медикаментозна алергія (М. В. Овчарук)	535
Інсектна алергія (М. В. Овчарук)	538
Алергічна кропив'янка та набряк Квінке (Н. С. Слепченко)	540
Атопічний дерматит (Н. С. Слепченко)	544
ЕНДОКРИНОЛОГІЯ	552
Цукровий діабет (М. В. Власенко, А. В. Паламарчук)	552
Захворювання щитовидної залози (М. В. Власенко, А. В. Паламарчук)	570
Дифузний токсичний зоб	573
Гіпотиреоз	577
Тиреоїдити	581
Ожиріння (М. В. Власенко, А. В. Паламарчук)	583
МЕТАБОЛІЧНИЙ СИНДРОМ (О. Г. Обертинська)	589
ПСИХОСОМАТИЧНІ РОЗЛАДИ (О. П. Мостова)	595
Посттравматичний стресовий розлад	597
Розлад адаптації	598
СИНДРОМ ХРОНІЧНОЇ ВТОМИ (Н. С. Слепченко)	600
Календар профілактичних щеплень в Україні (Н. О. Пентюк)	603
НЕВІДКЛАДНІ СТАНИ В ТЕРАПІЇ (Ю. М. Мостовой, А. А. Сідоров, Г. І. Томашкевич, О. О. Вільцанюк, Г. В. Демчук, Д. В. Діденко, Т. В. Константинович, О. П. Мостова, М. В. Овчарук, Ю. К. Откаленко, Н. О. Пентюк, Л. В. Распутіна, Н. С. Слепченко, Л. П. Солейко, А. Г. Степанюк, Т. В. Ткаченко, Н. В. Цимбалюк)	604
Алкогольна кома	604
Анафілактичний шок (анафілаксія)	606

Біль у спині	609
Важке загострення бронхіальної астми	613
Геморагічний інсульт	618
Гіпертензивний криз	621
Гіперферментативний панкреатит	625
Гіпоглікемія	627
Гостра серцева недостатність	629
Гостра шлунково-кишкова кровотеча	635
Гострий коронарний синдром	638
Гострий коронарний синдром з елевациєю ST	638
Гострий коронарний синдром без елевачії ST	642
Гострий напад подагричного артриту	645
Діабетичний кетоацидоз	648
Зневоднення	651
Колапс	652
Лихоманка	653
Ниркова колька	658
Опіки	660
Отруєння грибами	662
Отруєння наркотичними речовинами	664
Пароксизмальні порушення ритму	668
Пароксизмальна суправентрикулярна тахікардія	668
Пароксизмальна шлуночкова тахікардія	670
Фібриляція передсердь	672
Печінкова енцефалопатія	677
Печінкова колька	681
Раптова (клінічна) смерть	682
Септичний шок	685
Синкопальні стани	688
Тиреотоксичний криз	690
Транзиторна ішемічна атака	692
Тромбоемболія легеневої артерії	694
Укус тварини	706

АНАЛІЗИ:

нормативні показники, трактування змін

(Ю. М. Мостовой, А. А. Сідоров)	709
I. Правила підготовки пацієнта до лабораторного обстеження	709

II. Загальноклінічний розгорнутий аналіз крові	712
III. Показники системи гемостазу	719
IV. Біохімічні показники крові	721
V. Загальноклінічний аналіз сечі	748
VI. Аналіз сечі за>Addісом-Каковським	756
VII. Аналіз сечі за Нечипоренком	756
VIII. Аналіз сечі за Зимницьким	757
IX. Порфірини в сечі	757
X. Аналіз пунктату кісткового мозку	758
XI. Аналіз харкотиння	761
XII. Дослідження плевральної рідини	762
XIII. Аналіз спинномозкової рідини	763
XIV. Основні онкомаркери крові	766

Показники інструментальних методів обстеження

(Л. П. Солейко, Г. І. Томашкевич, О. К. Откаленко, Л. В. Распутіна, А. А. Сідоров, Г. В. Демчук, О. В. Бугайчук, А. О. Довгань)	770
---	-----

I. Спірографія	770
II. Методи обстеження в кардіології	773
III. Методи обстеження в гастроентерології	786
IV. Спинномозкова пункція	788
V. Денситометрія	792
VI. Опитувальники оцінки стану психоемоційної сфери	794

Довідкове видання

ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ М. І. ПИРОГОВА

**СУЧАСНІ КЛАСИФІКАЦІЇ
ТА СТАНДАРТИ ЛІКУВАННЯ
ЗАХВОРЮВАНЬ ВНУТРІШНІХ ОРГАНІВ
НЕВІДКЛАДНІ СТАНИ В ТЕРАПІЇ
АНАЛІЗИ**

**НОРМАТИВНІ ПОКАЗНИКИ,
ТРАКТУВАННЯ ЗМІН**

Двадцять дев'яте видання

**За редакцією професора
Мостового Юрія Михайловича**

Відповідальні за випуск
Ю. М. Мостовой, Г. І. Томашкевич

Технічний редактор *Б. Н. Костюк*
Комп'ютерна верстка *Т. П. Любченко*
Коректор *М. С. Шлеймович*

Формат 60×84/16. Ум.-друк. арк. 46,67.
Тираж 300 прим. Зам. №391/1

Видавець ФОП Костюшин В.В.
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції серія ДК № 6934 від 02.10.2019 р.
21036, м. Вінниця, вул. Блока, 14.
Тел.: +380688347389, +380953371225, +380637427974
e-mail: info@medkniga.com.ua, <http://www.medkniga.com.ua>

Віддруковано у ФОП Корзун Д.Ю.
21034, м. Вінниця, вул. Немирівське шосе, 62а.
Тел.: 0 (800) 33-00-90, (096) 97-30-934, (093) 89-13-852, (098) 46-98-043.
e-mail: info@tvoru.com.ua, <http://www.tvoru.com.ua>